

Blauwborst. Sijmen Hendriks.

Vlist

Sijmen Hendriks, Peter van der Heide & Nico van Kappel

De Vlist is een smalle veenrivier die de natuurlijke grens vormt tussen de Krimpenerwaard en de Lopikerwaard. Ze stroomt van Schoonhoven naar Haastrecht, waar ze uitmondt in de Hollandsche IJssel. Rondom het riviertje is een lintdorp ontstaan met dezelfde naam. Vroeger fungeerde de Vlist als natuurlijke boezem voor de omliggende polders in dit veenweidegebied. Het teveel aan water werd er tijdelijk opgeslagen. Bij eb kon het dan worden geloosd in de Hollandsche IJssel. De gerenoveerde Boezemmolen nr. 6 bij Haastrecht herinnert hieraan. Twee historische, houten wipwatermolens die de zuidelijker gelegen polders droogmaalden, zijn te zien nabij de dorpskern van Vlist en in het buurtschap Bonrepas. In de Vlist is ook een stukje Hollandsche Waterlinie bewaard: de stelling Koeneschans, een klein eiland, schuin tegenover de noordkop van de Franse Kade.

Locatie 1 - Hooge Boezem achter Haastrecht

51.99445, 4.784535

De Hooge Boezem achter Haastrecht, ook het Doove Gat genoemd, trekt veel vogels aan. In het vroege voorjaar verzamelen flinke groepen grutto's zich hier om op te vetten na hun trek vanuit het zuiden. Later verspreiden de grutto's zich om te broeden in de weilanden en natuurgebieden in de omgeving. Rond de boezem broeden vogels als blauwborst en rietzanger. Daarnaast leven er veel eenden en ganzen in het gebied. Ook lepelaars en grote zilverreigers foerageren er. De boezem bij de fotogenieke boezemmolen nr. 6 wordt gebruikt om water op te slaan bij sterke regenval. Vanaf de twee parkeerplaatsen wandel je via een brug over de Vlist gemakkelijk het gebied in.

Opvetten na de trek: grutto's in de Hooge Boezem. Sijmen Hendriks; Canon 5D III op 560mm; 1/1600s bij f/5; ISO 800. 1-3-2020.

Praktisch

Parkeerplaats P1: 1

Bredeweg 2, Haastrecht
(51.994613, 4.781512)

Schuin tegenover zwembad De Loete in Haastrecht.

Parkeerplaats P2: 1

Bredeweg 2, Haastrecht
(51.993663, 4.782646)

Voor zwembad De Loete in Haastrecht.

Parkeerplaats P3: 2

Bilwijkerweg 44, Haastrecht
(51.986614, 4.781881)

In een bocht van de Bilwijkerweg. Beperkt aantal plekken.

Parkeerplaats P4: 3

West Vliesterdijk 57, Vlist
(51.975684, 4.822192)

Voor de Vliesterste. Beperkt aantal plekken.

Locatie 2 - Bilwijk

51.986639, 4.781987

Bilwijk is een natuurgebied van het Zuid-Hollands Landschap in polder Laag-Bilwijk. Het noordelijke deel van het gebied, een weidevogelreservaat, is niet toegankelijk. Vanaf de Bilwijkerweg en een vogelkijkscherm is het gebied wel goed te overzien. In de broedtijd zijn hier veel grutto's en andere weidevogels te zien en te fotograferen. Vanaf de parkeerplaats is er een kleine rondwandeling door het zuidelijke deel. Deze wandeling kun je flink verlengen door de Bergvlietse kade af te lopen. De weelderige, natte natuur biedt hier leefgebied aan veel vogels en insecten.

Grutto. *Sijmen Hendriks. 25-5-2020.*Lepelaars. *Sijmen Hendriks. 24-5-2015.***Locatie 3 - Polder Bergambacht-Oost: Franse Kade**

51.961901, 4.834124

De Franse Kade maakt deel uit van polder Bergambacht-Oost. Het gebied ligt langs de Vlist, ten noorden van Schoonhoven en wordt omsloten door Bonrepas in het noordwesten, de Opweg in het zuiden en de feitelijke Franse Kade in het westen. De waterkwaliteit in de polder is erg goed, waardoor er onder andere groot blaasjeskruid in het water groeit. In Bonrepas (niet toegankelijk voor gemotoriseerde voertuigen) kom je langs wipwatermolen Bonrepas, vanaf de Franse Kade heb je goed zicht op wipwatermolen De Bachtenaar.

De polder bij de Franse Kade heeft een goede waterkwaliteit, waardoor het vleesetende blaasjeskruid zich er prima thuis voelt. Nico van Kappel; Nikon D800 op 200mm; 1/2000s bij f/4; ISO 640. 19-7-2015.

Molen De Bachtenaar, een van de twee oude wipwatermolens rondom polder Bergambacht-Oost en de Franse Kade. Peter van der Heide; Canon R5 op 149mm; 1/200s bij f/9; ISO 100. 22-11-2020.

Parkeerplaats P5: 3

Fransekade 2A, Vlist

(51.970551, 4.826528)

Bij Café de Vlist. Beperkt aantal plekken.

Waarneming-ID

9451, 8744, 17206, 17919

Eigendom

Particulier, gemeente, Waterschap, Het Zuid-Hollands Landschap

Interessante soorten

Grutto, blauwborst, lepelaar, kievit, smient, groot blaasjeskruid, wilde kievitsbloem, bermooievaarsbek, goudknopje

Nabijgelegen gebied

Sijghkade: Vlak bij Bilwijk kun je van een afstandje wilde kievitsbloemen zien. Dit is de enige locatie in de Krimpenerwaard waar ze uit zichzelf groeien.

De plek is omgeven door een houten raster en ligt pal onder de hoogspanningsdraden,

zo'n 600 meter ten noordwesten van de Goudseweg 120, Stolwijk (51.995206, 4.742242).

Wat, waar en wanneer?

1	1-12	●	☀	☁	☔	☞	▲	✂	🦋	🐌
2	1-12	●	☀	☁	☔	☞	▲	✂	🦋	🐌
3	1-12	●	☀	☁	☔	☞	▲	✂	🦋	🐌

Blokboezems Krimpenerwaard

Peter van der Heide, Sijmen Hendriks & Nico van Kappel

De blokboezems vind je in het noordwesten van de Krimpenerwaard. Het veenweidegebied ligt hier aanzienlijk lager dan in het zuidelijke deel van de waard. Daardoor is er een natuurlijke afwatering naar de Hollandsche IJssel, die het gebied aan de noordwestzijde begrenst. Van oudsher maalden molens het water naar de boezems, die haaks op de rivier zijn gegraven. Via uitwateringssluizen werd het water bij eb in de Hollandsche IJssel geloosd. Doordat de grond echter inklonk, daalde het maaiveld. Om toch droge voeten te houden, werden er extra boezems gegraven. Dit zijn de blokboezems, die het water tijdelijk konden bergen als het niveau van de rivier te hoog was om het weg te malen. Met de komst van stoomgemaal Verdoold in Gouderak, aan het eind van de negentiende eeuw, verloren de blokboezems hun functie. Drie namen herinneren nog aan deze boezems: de polders Veerstablok, Middelblok en Kattendijksblok. Alleen het noordelijke deel van de Stolwijkse boezem is vrij toegankelijk. Rondom de boezems vind je afwisselende plekken, zoals weidse polders, elzen- en berkenbroekbosjes, Vogelplas Middelblok en kaden zoals de Gouderakse Landscheiding. Het gebied is alleen per fiets en te voet toegankelijk.

Locatie 1 - Kattendijksblok

51.973058, 4.668911

Kattendijksblok is de zuidelijkste van de Gouderakse blokponders. Dit veenweidegebied is een fijne omgeving voor weidevogels. Het zuidelijke deel bestaat met name uit nat schraalland, het noordelijke uit bloem- en kruidenrijke graslanden. Via de Tiendweg, een van oorsprong middeleeuwse kade, doorkruis je de polder te voet of op de fiets. Mogelijk is de naam Tiendweg afgeleid van de tienden, een belasting die boeren in natura moesten betalen. Een andere theorie is dat 'tiend' komt van het 'tiën' (trekken) van karren of scheepjes. In het noordoostelijke deel van de polder bevindt zich de – niet vrij toegankelijke – Kattendijksblokboezem, een laagveenbosje waar een aalscholverkolonie nestelt. Naast aalscholvers verzamelen ook tientallen grote zilverreigers zich soms in de bomen rondom deze voormalige boezem.

Aalscholver op het nest. Sijmen Hendriks;
Canon 5D III op 560mm; 1/2000s bij f/7.1;
ISO 400. 22-4-2020.

Praktisch

Parkeerplaats P1: 1, 2

Schaapjeszijde 2a,
Ouderkerk aan den IJssel
(51.964952, 4.665503)
Bij de kruising
Schaapjeszijde/Tiendweg.
Beperkt aantal plekken.

Locatie 2 - Stolwijkse Boezem

51.976491, 4.685563

Zo'n 500 meter ten noordoosten van de Kattendijksblokboezem ligt de Stolwijkse Boezem. Hier mag je wel wandelen; vanaf de ingang bij de Gouderakse Tiendweg is er een gemarkeerde route uitgezet. Je vindt er nat schraalland, eilandjes en moerasbos. Het gebied lijkt op het oorspronkelijke veenmoeras van de vroege middeleeuwen. Naast veel varens groeien hier gele lissen, rietorchissen, Spaanse ruiters en veenpluis. Het vochtige klimaat trekt veel insecten aan. Die zijn op hun beurt weer voedsel voor amfibieën, kleine zoogdieren en vogels, zoals bosrietzangers, spotvogels en vuurgoudhanen.

Locatie 3 - Middelblok en Vogelplas

51.980497, 4.691149

Middelblok is, zoals de naam doet vermoeden, de middelste van de drie blok-polders. Met wat geluk kom je hier een ringslang, waterspitsmuis of purperreiger tegen. Her en der zie je kleine groepen bomen in het land staan. Dit zijn pestbosjes. Als een boer vroeger vee verloor door een besmettelijke ziekte, begroef hij dat aan de rand van zijn land. Deze plek werd overgeslagen tijdens het maaaien, waardoor er bomen en struiken konden groeien. Halverwege de Lange Tiendweg ligt de niet toegankelijke Middelblokboezem. De Vogelplas in het zuidoosten is dat wel. De oevers van de plas zijn ondiep zodat steltlopers er goed kunnen waden. Ook eenden, waaronder de kraakeend, slobbeend en

zomertaling, vinden hier een aangename habitat. De handigste manier om er te komen is via de Snippejagerskade. Ter hoogte van wandelknooppunt 63 is een route uitgezet door het berkenbroekbosje.

Locatie 4 - Veerstablok en polder Het Beijersche

51.99308, 4.713643

Deze twee polders liggen tussen de IJsseldijk, de provinciale weg Gouda-Bergambacht, buurtschap 't Beijersche en polder Middelblok. Het centrale deel is een belangrijk weidevogelgebied waar onder andere grutto's, Kieviten en scholteksters nestelen. Om zoveel mogelijk tegemoet te komen aan de eisen van de vogels heeft de polder hier mozaïekbeheer met onder andere plasdras land. Gedurende de koude maanden zijn de graslanden het territorium van grote aantallen wintergasten. In polder Het Beijerse is een vogelscherm geplaatst. Als je het Beijerse Wegje richting het zuidoosten afaagt, vind je de toegang tot de polder aan je linkerhand. In het gebied liggen meerdere oude veenputten. In polder Het Beijersche kunnen dat ook voormalige eendenkooien zijn. Met name in het Veerstablok komt krabbenscheer voor, wat kansen biedt voor bijzondere soorten zoals de zwarte stern en de groene glazenmaker. De Veerstablokboezem is gezien de kwetsbaarheid ervan niet toegankelijk.

Visdieven aan de Tiendweg. Sijmen Hendriks; Canon 5D III op 560mm; 1/2000s bij f/7.1; ISO 400. 22-4-2020.

Het berkenbroekbos bij Vogelplas Middelblok. Peter van der Heide; Fujifilm X-T3 op 70mm; 1/45s bij f/8; ISO 200. 31-10-2020.

In het gehele gebied kun je smienten tegenkomen. Peter van der Heide; Canon RP op 366mm; 1/400s bij f/6.3; ISO 400.

Parkeerplaats P2: 1-4

Johan Brouckplein 11, Gouderak
(51.98382, 4.675357)
Gouderak, voor het Dorpshuis.

Parkeerplaats P3: 1-4

Gouderak, Essendreef, Gouderak
(51.984776, 4.675956)
Gouderak, achter de kerk.

Waarneming-ID

17492, 21325, 17918, 5048, 8208, 17820, 8748

Eigendom

Particulier, gemeente, waterschap,
Het Zuid-Hollands Landschap

Interessante soorten

Hermelijn, waterspitsmuis, purperreiger,
aalscholver, ijsvogel, grutto, visdief,
ringslang, vroege glazenmaker, gewone

oeverlibel, veenmol, zuidelijk spitskopje,
brede orchis, rietorchis, gele lis, veenpluis,
geelgroene zegge, knolhoningzwam, bleekgele
bundelzwam, roodbruine schijnridderzwam

Wat, waar en wanneer?

1	1-12	●	☀	☾	☁	❄	☔	☞	▲	✈	🦋
2	1-12	●	☀	☾	☁	❄	☔	☞	▲	✈	🦋
3	1-12	●	☀	☾	☁	❄	☔	☞	▲	✈	🦋
4	1-12	●	☀	☾	☁	❄	☔	☞	▲	✈	🦋

Berkenwoudse Driehoek, polder Berkenwoude, polder De Nesse en de Berkenwoudse boezem

Nico van Kappel, Sijmen Hendriks & Peter van der Heide

De Berkenwoudse Driehoek, polder Berkenwoude, polder De Nesse en de Berkenwoudse boezem vind je in de Krimpenerwaard, tussen Ouderkerk aan den IJssel en Berkenwoude. De gebieden behoren samen tot de toplocaties van het Groene Hart. Je vindt er een rijk vogelleven, karakteristieke landschappen en kleur- en bloemrijke graslanden met een rijke flora en veel insectenleven. Het bijzondere aan dit gebied is ook dat er geen duidelijke tegenstelling is tussen natuur en cultuur. De natuur is hier afhankelijk van het beheer van dit gebied inclusief het oude cultuurlandschap. In dit gebied liggen twee eendenkooien: Nooitgedacht en Kooilust. Beide zijn niet toegankelijk, maar wel te overzien. Beheerder Het Zuid-Hollands Landschap organiseert hier regelmatig excursies. De eendenkooien zijn belangrijke rustgebieden voor onder andere reeën. Het gehele gebied is vooral toegankelijk op de kaden met landweggetjes en graspaden. Hier en daar is het mogelijk om door een stukje grasland te lopen op de daarvoor aangegeven routes.

Grutto. Sijmen Hendriks; Canon 5D III op 560mm; 1/1250s bij f/6.3; ISO 400. 31-3-2020.

Praktisch

Parkeerplaats P1: 1-5

Wellepoort 3-2,
Berkenwoude
(51.957936, 4.679226)
Bij de Berkenwoudse
Driehoek, hoek
Schaapjeszijde/Wellepoort.

Locatie 1 - Berkenwoudse Driehoek

51.953374, 4.68565

Vanaf de parkeerplaats bij de Berkenwoudse Driehoek is een wandelroute naar het zuiden uitgezet. Je loopt hier door grasland en bosjes met zicht op natte weilanden en waterpartijen. Dit gebied is vooral interessant voor vogelfotografie. Het is een relatief jong gebied met interessante soorten, zoals de kleine plevier en de lepelaar, die hier in groepen foerageert.

Locatie 2 - Polder Berkenwoude

51.951481, 4.689099

Op de grens van de Berkenwoudse Driehoek en polder Berkenwoude loopt de Graafkade. Vanaf de kade heb je een prachtig uitzicht over de ten zuiden gelegen en niet toegankelijke polder Berkenwoude, met aan weerszijden van de kade de als bosjes herkenbare eendenkooien Nooitgedacht en Kooilust. Let hier ook op het luchtruim. In het voorjaar (mei en juni) zijn vaak laagvliegende purperreigers en zwarte sterns te zien. Dit is ook de tijd dat de graslanden op hun mooist zijn. In de sloten langs de kade groeit veel krabbenscheer, een waterplant met drijvende rozetten en scherp getande lange bladeren. Ga eens op je buik op een brug over de sloot liggen en je krijgt misschien de hier volop aanwezige rode Amerikaanse rivierkreeften te zien. Het gebied ten zuiden van de kade is niet toegankelijk, maar vanaf de bruggen is het toch goed te fotograferen. Vooral op mistige ochtenden in het voorjaar waan je je

Kale jonker. Nico van Kappel; Nikon D800 op 105mm; 1/640s bij f/4.5; ISO 500. 14-5-2019.

in het Holland van vroeger en maak je de mooiste landschapsfoto's.

Locatie 3 - Plaggraslanden

51.946809, 4.682305

Plaggen is het verwijderen van de voedselrijke bovenlaag. Hierdoor krijgt een grasland een 'reset' waardoor pioniersplanten weer een kans krijgen. Zo ontstaat er een soortenrijk grasland. In dit gebied zijn verschillende stukken grasland geplagd. Het staat hier vol met bloemen van het veenweidegebied. In mei geniet je van hun prachtige bloei. Vanaf het pad hier

Ratelaars. Nico van Kappel. 31-5-2009.

Echte koekoeksbloemen en boterbloemen. Nico van Kappel; Nikon D800 op 15mm; 1/320s bij f/16; ISO 400. 22-5-2019.

kun je de bloemrijke graslanden fotograferen. Echte blikvangers zijn de gele lis, de echte koekoeksbloem (roze) en het veenpluis (wit). Vooral het veenpluis met de katoenachtige pluizen is erg fotogeniek. Probeer ook eens je camera met groothoeklens omhoog tussen de bloemstengels te richten voor een echt kikvorsperspectief. Om de planten tegen de felle lucht uit te lichten, kan een invulflits uitkomst bieden. Hier kun je ook goed aan de slag met de telelens: ga plat op het pad liggen en draai aan de scherpstelring; iedere draai geeft weer een ander beeld.

Parkeerplaats P2: 5, 6

Schaapjeszijde 2a, Ouderkerk aan den IJssel
(51.965132, 4.665358)

Bij de kruising Schaapjeszijde/Tiendweg.

Waarneming-ID

18144, 8747, 18140, 18143, 8738, 8739, 8029

Eigendom

Particulier, gemeente, Waterschap,
Het Zuid-Hollands Landschap

Interessante soorten

Haas, ree, grutto, purperreiger, zwarte stern, smient, grote zilverreiger, gewone pad, bastaardkikker, groene kikker, gewone oeverlibel, bruinrode heidelibel, paardenbijter, veenmol, krabbenscheer, veenpluis, spaanse ruiter, echte koekoeksbloem, zadelzwam, roodbruine schijnridderzwam, gewimperde aardster

Wat, waar en wanneer?

	Wat	Waar	Wanneer?
1	1-12	☀️ ☁️ ☔	☪️ ☁️ ☔
2	1-12	☀️ ☁️ ☔	☪️ ☁️ ☔
3	1-12	☀️ ☁️ ☔	☪️ ☁️ ☔
4	1-12	☀️ ☁️ ☔	☪️ ☁️ ☔
5	1-12	☀️ ☁️ ☔	☪️ ☁️ ☔
6	1-12	☀️ ☁️ ☔	☪️ ☁️ ☔

Locatie 4 - Ouderkerkse Landscheiding

51.947812, 4.67926

Vanaf de Ouderkerkse Landscheiding heb je mooi zicht op polder De Nesse in het noordwesten en de Berkenwoudse Driehoek in het zuidoosten. De landscheiding zelf is een bijzonder oud weggetje met bomen aan weerszijden, hierdoor krijg je steeds nieuwe doorkijkjes op het oude polderlandschap. De begroeiing geeft je ook een gratis schuiltent om ongezien de vogels te bekijken.

Purperreiger, jagent tussen de krabbenscheer. Sijmen Hendriks; Canon 5D IV op 560mm; 1/1600s bij f/7.1; ISO 800. 2-8-2020.

Locatie 5 - Oude Wetering en Berkenwoudse Hoge Boezem

51.947285, 4.661524

De Oude Wetering is een watergang die overgaat in de Berkenwoudse Hoge Boezem, een langgerekt moerasgebied met rietlanden en elzenbosjes. Het is een belangrijk broedgebied voor watervogels, waaronder de zwarte stern, grauwe gans en fuut. Er loopt een graspad langs met aan de andere kant een vogelkijkhut met zicht op polder De Nesse. Vanuit de kijkhut overzie je de natte graslanden en waterpartijen. Hier zijn tijdens het voorjaar allerlei weidevogels te zien, waaronder de schuwe zomertaling.

Vechtende grutto's. Nico van Kappel; Nikon D200 op 550mm; 1/1250s bij f/6.3; ISO 200. 31-5-2009.

Locatie 6 - Tiendweg/ polder De Nesse

51.960561, 4.659679

In het noorden van het gebied ligt de Tiendweg, die is geasfalteerd, in tegenstelling tot de andere hier beschreven paden. Vanaf de Tiendweg heb je prachtig zicht op polder De Nesse. Doordat hier op mooie dagen relatief veel fietsers en wandelaars zijn, zijn de futen en meerkoeften langs de weg behoorlijk tam. Met wat geduld kun je hier ook leuk gedrag vastleggen. Denk aan een fuut die zijn favoriete voedsel, de Amerikaanse rivierkreeft, eerst probeert te 'verkleinen', om deze vervolgens in een keer op te eten.

Krabbenscheer in een van de vele sloten. Sijmen Hendriks; Canon 5D III op 17mm; 1/250s bij f/22; ISO 400. 3-7-2016.

Fuut met rivierkreeft. Peter van der Heide; Fujifilm X-T3 op 237mm; 1/2000s bij f/5.6; ISO 800. 7-11-2020.

Zwarte stern met jongen. Sijmen Hendriks; Canon 5D III op 420mm; 1/2000s bij f/7.1; ISO 400. 2-7-2016.